
Sociální práce je dnes velmi žádaným oborem, upozorňuje profesorka Krahulcová

Sociální práce je dnes velmi žádaným oborem, upozorňuje profesorka Krahulcová

Stála u zrodu prvních univerzitních center pečujících o studenty se speciálními potřebami. Více než deset let vede katedru psychosociálních věd a etiky na [Husitské teologické fakultě UK](#) a po celý svůj život se věnuje problematice péče a sociální integrace osob s postižením a znevýhodněním. „Univerzita přijímala na začátku devadesátých let většinou jen studenty s lehkým zdravotním postižením, to jsme chtěli změnit,“ vzpomíná dnes profesorka Beáta Krahulcová, která patří mezi nejvýznamnější odborníky na danou problematiku v České republice.

Právě vy jste stála u zrodu prvních poradenských center pro studenty se speciálními vzdělávacími potřebami při Univerzitě Karlově. Můžete připomenout okolnosti toho, jak centra vznikala?

Univerzita Karlova na začátku devadesátých let přijímala většinou jen studenty s lehkým zdravotním postižením, to jsme chtěli změnit. Při rektorátu UK jsme proto tehdy založili s panem docentem Jaroslavem Potměšilem z Fakulty tělesné výchovy a sportu UK a dalšími osobnostmi pracovní skupinu s názvem *Iniciativa podpory studentů s těžkým zdravotním postižením*. V roce 1992 jsme navíc při katedře speciální pedagogiky Pedagogické fakulty UK založili jedno z prvních poradenských center. Postupně tak začala vznikat poradenská střediska při jednotlivých fakultách. V průběhu poskytování poradenské podpory se ukázalo, že pomoc odborníků těchto center nebudou potřebovat jen studenti s těžkým postižením, ale i s postižením středně těžkým a často i lehkým.

Jak jste se dostala k tomuto životnímu poslání?

Mám trojí kvalifikaci. Vystudovala jsem speciální pedagogiku a léčebnou pedagogiku, čímž se dnes rozumí sociální práce, a také psychologii, zejména jsem se pak zaměřila na psychoterapii. Po celý život se věnuji tomu, co je mimo normu, co představuje změnu plného zdraví a negativně ovlivňuje výkonost člověka a možnosti jeho edukační, sociální a pracovní integrace. Zabývám se vědeckou i poradenskou prací, výukou, věnuji se všem znevýhodněným skupinám i psychosociálním a kulturním důsledkům těchto odlišností. Před dvanácti lety jsem se zúčastnila výběrového řízení na pozici vedoucí katedry psychosociálních věd a etiky na UK HTF a uspěla jsem v něm. Vzalo mě to tehdy za srdce hlavně z toho důvodu, že jsem cítila od vedení fakulty velikou podporu a zájem, aby se obor vybuřoval, dotáhl, byl atraktivní. A tato podpora na fakultě stále přetrvává. Zároveň mohu říct, že práce mě naplňuje radostí, máme stále potenciál růstu a navíc na katedře působí řada mladých lidí, kteří jsou pro věc podobně nadšeni jako já.

Jaké obory mohou zájemci studovat při vaší katedře?

Naše katedra garantuje bakalářská dvouoborová Psychosociální studia, studují se v kombinaci s obory teologickými, a pak jednooborové studium Sociální a charitativní práce. Pod stejným názvem otevíráme od nového školního roku také navazující magisterský studijní obor. Díky tomu, že vnitřní prostředí fakulty je nakloněno nejrůznějším kombinacím, naše předměty si zapisují i studenti, kteří na fakultě studují jiné obory nebo studují jinou fakultu UK. A když si na zkoušku zapíší některý náš předmět, nakonec je jejich zájem přivede až k tomu, že si rozšíří kvalifikaci i o sociální práci. Zajímá je a navíc je po tomto oboru dnes obrovská společenská poptávka.

V našich studijních programech jsou integrované teologické předměty, což absolventům při výkonu této těžké profese dává vnitřní sílu, a pak také profesní nástroj, který jim pomůže oslovit a pracovat s lidmi, na které už v jejich tíživé sociální situaci nefunguje terapie ani dávky, ale fungují nástroje pastorační. Proto považuji za velmi důležité, abychom si v rámci Univerzity Karlovy zachovali takovýmto směrem obohacený program sociální práce.

Obecně lze říci, že platové ohodnocení sociálních pracovníků není z nejvyšších. Neodrazuje to zájemce o tento obor?

Mzdové hodnocení sociálních pracovníků rozhodně lukrativní není. Nemáme ale problém v tom, že bychom měli málo uchazečů. Zájemci dvo- až trojnásobně překračují plánovaný objem přijatých uchazečů. Vztah k práci a radost z ní jsou velmi důležité, pak i mladý absolvent, který má hlouběji do kapsy, je schopen leccos překousnout a práci vykonávat dlouhodobě, to znamená zúročit získanou kvalifikaci. Máme navíc to štěstí, že se naši absolventi dobře uplatňují na trhu práce, v podstatě nemáme nezaměstnané absolventy, což může být pro zájemce hodně motivační.

Sama jste řadu svých prací věnovala problematice sluchového postižení. Co vás přivedlo k hlubšímu zájmu právě o tuto oblast lidských hendikepů?

Jednu dobu jsem se tím skutečně hodně zabývala, protože v oblasti potřeb populace osob se sluchovými vadami bylo příliš mnoho otázek, které mě oslovily. Patřím k té skupině odborníků, která se domnívá, že schopnost, jež v sobě nese nejvyšší potenciál integrace, je řeč, jazyk a myšlení majoritní společnosti. Zastávám názor, že musíme lidi se sluchovým postižením prioritně učit mluvit a naslouchat akustickému jazyku, protože ten v sobě nese prvek integrace, pracovní způsobilosti, udržení se na pracovním trhu a soběstačnosti. Důležité je, aby člověk nepotřeboval tlumočníka při běžných denních povinnostech, jako jsou nákup nebo návštěva lékaře. Učit znakový jazyk a vyučovat znakovým jazykem v případě těžkých sluchových vad je nesmírně důležité pro celkový kognitivní rozvoj a v případě, že u konkrétního neslyšícího člověka nejsou audiotechnické prostředky účinné. V České republice je v současné době téměř sto procent dětí s těžkým sluchovým postižením implantovaných, to znamená, že mají speciální neuroprotézu - přístroj, díky kterému slyší lidskou řeč. Těch, kteří skutečně neslyší mluvenou řeč a nemohou být implantováni, je dnes méně než promile. Díky novým technickým pomůckám se to, co se dříve považovalo za těžký hendikep, dnes považuje za hendikep střední nebo dokonce lehký.

Vidíte v zahraničí nějaký model v péči o lidi se speciálními vzdělávacími potřebami, kterým by se mohla Česká republika inspirovat?

Jsem přesvědčena, že jsme zemí, která poskytuje velmi vyspělou podporu a péči dětem a mládeži se zdravotním postižením. Tato péče by se měla intenzivněji odborně rozvíjet ve smyslu lepšího využití technických prostředků a poskytování komplexních programů péče. Velmi cíleně se u nás rozvíjí podpora vysokoškolských studentů se zdravotním postižením na cestě k maximální dosažitelné kvalifikaci, což současně znamená reálný prostředek k získání soběstačnosti a dobré kvality života. Jako nedostatečné vnímám zajištění dospělých osob a zejména seniorů se zdravotním postižením.

Zajímavým podnětem je zkušenost pedagogů ve Spojených státech amerických s osobami se specifickými poruchami učení. Již na středních školách tyto studenty cíleně učí strategie zlepšující porozumění textu, techniku strukturovaných zápisů poznámek apod. To je nesmírně důležité, zejména pokud se studenti se specifickými poruchami učení rozhodnou studovat na vysokých školách. S takto zaměřenými vzdělávacími skupinami vysokoškolských studentů se specifickými

poruchami učení v České republice začínáme pracovat až nyní v poradenských centrech při vysokých školách, a to je pozdě.

Také se mi líbí, jak je rozpracovaná péče o absolventy studia s dyslexií ve Velké Británii. Vysokoškolská centra spolupracují se zaměstnavateli absolventů, u nás bohužel taková spolupráce neexistuje.

Obecně si myslím, že by práce na vysoké škole měla začít vstupním kariérovým poradenstvím. Studenti se speciálními vzdělávacími potřebami si totiž mohou vybrat určitý studijní obor, který pak nemusí zvládnout, nebo i když jej zvládnou, tak ho z hlediska důsledků svého postižení nemohou profesně využít. Kariérový poradce by jim mohl pomoci najít vhodnější cestu.

Potřebujete pomoci při studiu na Univerzitě Karlově? ZDE najdete všechny potřebné informace!
--